

PROSVETA

SLAVILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oginsov po dogovoru. Dokopisi se ne vratajo.

Naravnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$6.00 na leto, \$2.00 za pol leta, in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2867 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

24

Datum v oklepjanju n. pr. (April 15-19) poleg vsega imenu in naslova poslani, da vam je s tem dnevnim poteka naročnina. Ponovitev je pravljena, da se vam ne ustavi list.

KDO LASTUJE ŽELEZNICE?

Železniški magnatje so pričeli z novo propagando, da prepričajo ljudstvo, da že lastuje železnice in da je podržavljenje železnic nepotreben.

"New York Journal of Commerce" je ponatisnil iz letnega poročila, ki so ga predložile železniške družbe meddržavni trgovski komisiji gotove številke, da se lahko dokazujejo reči, ki niso resnične. List pravi:

Vsi železniških delnic je 97,475,776, ki so še zunaj. Te delnice lastuje 627,930 posestnikov. Cenijo pa, da individualni vlagatelji posedujejo po 75 delnic, seveda večje število delnic lastujejo korporacije, vstete so tudi železniške družbe, ki kontrolirajo lokalne železnic.

Članek našteta koliko delnic ima zunaj vsaka glavna železnica in koliko je delničarjev.

Te številke so porabili razni dnevniki, ki so naklonjeni privatnim železniškim interesom, da dokažejo, da železnicne ne lastuje pest magnatov, ampak da so ljudska lastnina.

Člankarji, ki se poslužujejo teh številk, da nasujejo ljudstvu pesev v oči, so pozabili, da je v Združenih državah sto milijonov prebivalcev in ne samo 627,930. Že to dejstvo govori dovolj jasno, da so delnice v rokah neznane ljudske manjšine in da se ne more govoriti, da ljudstvo lastuje železnicne. Če bi poročilo še povedalo, koliko od teh delničarjev lastuje le po eno ali pet do deset delnic, tedaj bi se število delničarjev, ki so v resnici gospodarji nad železnicami, skrčilo na prav majhno število.

Taki "dokazi" ne morejo prepričati ljudstva, da naj se železnicne vrnejo pod privatno kontrolo, ker so že splošna ljudska last, ampak povzročajo pri ljudstvo nasproten učinek.

Denar, denar, koj ljudje! — Zveza ameriških bankirjev je opozorila javnost, da se pripravlja kakih 1,300,000 tujezemcev na odhod v Evropo čim bo podpisana mir. Tujezemci pa imajo v ameriških bankah okroglo štiri milijarde dolarjev in ta denar hočejo naravno vzeti s seboj, ako odpotujejo v domovino. Bankirji pravijo, da bo izseljevanje v tej meri precej vznemirilo denarni položaj v Ameriki, kajti vzeti hkratu štiri milijarde dolarjev iz bank niso mače solze.

Čikaška Tribune se joka nad tem denarjem in pravi, da bo izseljevanje imelo dobro in slabo stran. Dobra stran bo, ker se Amerika iznebi "nevarnih socialnih in političnih elementov", katerih je največ med tujezemci; slaba stran pa je, ker bodo ti slabi elementi vzeli s seboj dober ameriški denar. Ako bi bilo mogoče kako narediti, da bi ljudje šli, denar pa pustili tukaj, tedaj bi "Tribune" z bankirji vred plesala veselja, dasiravno se ne zavedajo v skupaj fakta, da bo za Ameriko večja škoda, če izgubi delavce kot pa če izgubi njihov denar. Ako je miljon delavcev prihranilo štiri miljarde (česar pa ne verjamemo), koliko miljard dolarjev so šele ti delavci naredili profit kapitalistom? In pomisliti je treba, da inozemski delavci opravljajo najslabša in najtežja dela, katerih se domaći delavci nočejo zlepa dotakniti.

Kaj so pa bankirji storili, da bi tujezemce poameričani in pridržali tukaj, dokler je bil čas? Nič! —

Nepotrebeno tarnanje. — Zadnje čase se ponavljajo v dnevnikih tarnanje, da duhovni povprečno zasužijo po \$600 na leto, kar je malo v primeri z visokimi (?) delavskimi mezdami. V dokaz navajajo izjavo rev. dr. William Burta, škofa metodistske episkopalne cerkve, na konferenci v Buffalu. Ob tej priliki je škof dejal, da duhovni zasužijo povprečno od \$700 do \$800 na leto, oženjeni pa imajo še hišo na razpolago.

Delavci ne vedo, kako velike so duhovniške plače, ker nimajo kontrole nad njimi, ampak pravijo, če je duhovniška služba postala res tako slaba, da ne nosi toliko, da bi se pošteno preživel, si lahko pomagajo. Tovarne in rudniki so duhovništvo ravnotako odprtih kot delavcem. Ce se duhovni poslužijo tega nasveta, bodo tudi kmalu spoznali, zakaj se delavci organizirajo politično in strokovno in niso zadovoljni, da dobe za muke in trpljenje na tem svetu nagrada sele na drugem svetu.

Duhovni lahko postanejo delavci. Čemu tarnajo, ako si lahko pomagajo?

DOPISI.

Willard, Wis. — Na velikonočno nedeljo smo tukajšnji pečlarji priredili svoje veselice, na katero smo povabili tudi naše sosedje. Veselica se je izvršila v največjo zadovoljnost vseh, prireditve kakor tudi udeležencev in v veliko jezo tukajšnjega "gaspara", kateri je še hodil od hiše do hiše, ter svaril ljudi, da naj se ne udeleži te veselice. Seveda, ljudje niso poslušali teh opominov razen nekaterih pobožnih matice, in so se udeležili naše veselice.

Spošlo je že znano, kake umazane taktike se poslužujejo razni Rasputinčki napram onim, kateri ne lajkajo. Iste taktike se poslužuje tudi tukajšnji. Napredne časopise osovoja v najglobokejšem peklo in jih nazivajo "gnajnico". Največjo piko ima na "Prospective". Toda izmed vseh časopisov, kolikor jih izhaja v Združenih državah še ni izlil noben list teličko gnajnico na politične nasprotnike, kot ravno Sloga.

Pred par tedni je bil tukaj sestanek za JRZ (SRZ), na katerem je nek tukajšnji pečlar pojasnjeval sedanji svetovni položaj, kolikor mu je bilo mogoče v danih razmerah in dotaknil se je tudi Jugoslovenskega Reliefa v Chicagi. Pojasnjeval je zbranim njegovnamen in cilje. Nek prijatelj je pa takoj nesel na uho tukajšnjemu "gasparu" na uho vse, kar se je govorilo in kar se ni govorilo.

To ga najbolj jezi, ko je bilo omenjeno, da tukajšnje države ne podpirajo cerkve in duhovne, kakor se je to godilo v črnožolti monarhiji, katero je vendar enkrat pocitral vrag. Seveda on je trdil, da to ni resnica, in da dobivajo duhovni plači iz fonda, katerega je cesar Jožef II. vzel razum in cerkvani in samostanom. Toda, čudno, zakaj je avstrijski državni zbor dovolil devet milijonov kron za povišanje plače duhovnemu? Zakaj potem se nekateri izsiljujejo bolnikom na smrtni postelji oporeke, v katerih je podarjeno največkrat celo premoženje cerkvi in raznum duhovnem za večne mašte?

Poleg tega je pa se toliko predrzen, da nas naravnost posušete se zaničljivo izraža o nas Slovencih, ter vprašuje, kaj imamo Slovenci pokazati in da smo v posme drugim narodom. Ako smo, kdo je tega kriv? Ali niso zraven duhovni, kateri so nasprotovali vsakemu napredku? Toda ljudstvo se je pričelo zavedati ter vam kazati hrbet. Toda oglejte se po drugih naselbinah, kjer so razni "dušni reditelji" izgubili vso moč, kako so se pričeli Slovenci gibati ter napredovati in se izobraževati. Postavljajo krasne "Narodne domove", kateri niso samo v ponos slovenski naselbine, ampak celo naselbine. V drugih naselbinah se pa pridno agitira, da se postavi "Narodni dom."

Kaj ste pa vi dosegli s podučevanjem? Nič drugega, kot prepir in sovraščvo, ter držali priproste delavce v vedeni temi, da so bili še tem bolj izkoriscani od privatnih podjetnikov, kakor so. Ravnoučne vašega kalibra najbolj nasprotujejo delavskim organizacijam. Seveda izkoriscanje ima katoliška vera že itak v svojem programu, radi tega se pa imeli v črnožoliti monarhiji tako zaslomblo.

Tudi tukajšnjim farmerjem bi veliko bolj ustregli, ako bi se oprijeli, kakega bolj koristnega dela, kot pa zabavljati čez politične nasprotnike. Podnevali bi raje umno kmetijstvo ter druge podnebne predmete tikajočih se farmerstva.

Pravite, da je vam vse znano, kaj se pogovarjam. Seveda, saj imate svojo agenturo v spovedničah. Toda pripravljeni boste, da tega ne boste dosegli, kar ste v Clevelandu, kjer so se vas ljudje tudi takoj naveličali. Nikar ne posnemajte onega, ki je še v hiši ter rekel ženi, da lahko zapusti moža, ako ne gre k spovedi ali pa obratno. Jaz ga poznam in morda ga tudi vi.

Ako pametno premislite je posel, katerega ste pred nekaj časom še vršili bolj koristen za črnožolito družbo, kot pa ta, katera ga sedaj opravljajo. Seveda ni tako časten, toda te ne dela nobene razlike.

Narava je začela vzbujati razne rastline in prvi znaki sponzori se že kažejo. Detelja je privela zeleneti in evetlice še poganjajo

svoje brate. Krilati peveci vesel stajajo blizu drevja do drevja ter prepevajo svoje pesmi. Ko človek pride iz velikomestnega življenskega, se nekaj časa ne more nagneti do Krasote. Človek najde dovolj zabave na farmah in kljub temu, da je delo včasih tudi zelo naporno, vendar se človek počuti veliko bolj zadovoljnega, saj nima priganjačev za sabo kot pa v raznih tovarnah in rudnikih.

Potrebno zabavo delajo razne novice med tukajšnjimi naseljenimi. Tako so hoteli pred kratkim naprili nekemu tukajšnjemu ženiku ženovo v korist društvene blagajne. Ker je to zadnja veselica pred splošno "šujo" v državi Ohio, se tem potom najljubljenje vabi vse rojake v tej naselbini in bližnjem okolici, da se udeleži te veselice v polnem številu. Pri tej veselici sodeluje hrvatska godba na pihala. Za najboljšo postrežbo v vsakem oziru bo skrbel veselici odbor. — Veselica se vrši v društvenih prostorih na Washingtonovem času.

Anton Stiegel.

Akron, O. — Društvo "Dolejec", št. 170 SNPJ priredi 10. maja t. l. svojo prvo spomladansko veselico v korist društvene blagajne. Ker je to zadnja veselica pred splošno "šujo" v državi Ohio, se tem potom najljubljenje vabi vse rojake v tej naselbini in bližnjem okolici, da se udeleži te veselice v polnem številu. Pri tej veselici sodeluje hrvatska godba na pihala. Za najboljšo postrežbo v vsakem oziru bo skrbel veselici odbor. — Veselica se vrši v društvenih prostorih na Washingtonovem času.

Frank Kocjančič, tajnik.

2-7.

Plavanje in potapljanje.

Lincoln, Ill. — "Lincoln Coal Co." je zaprla premogokop zvan

"Nord Mine" za nedoločen čas. Premogarji so pobrali vse orodje in zožili 19. in 30 aprila. Sedaj obratuje v tej okolici samo en premogokop in sicer samo z polovčnim časom. V tem premogokopu je vposlenih 150 delavcev. V mestu samem, katero šteje okrog 12,000 prebivalcev, je samo ena tovarna, v kateri je vposlenih okrog 25 delavcev.

Krasne delavške razmere vladajo v tej okolici; ni čudo, da se silni razno godnjanje.

J. T. poročalec.

Trommald, Minn. — Kar se dešča v tej okolici menda ni nikjer tako slab, kot ravno tukaj okrog. Rudniki vse počivajo, ker so stopnjevalec zaprl vse in puščili, da jih je voda zalila. Radi tega smo prepričani, da bomo iščeli neprostovoljne počitnice še dolgo časa.

Lanskoto leto je bilo vse tako živo v tej okolici, da se nismo niti oddalec nadejali, da bodo nastale razmere, v kakorških se nahajajo sedaj.

Samci so večinoma odšli iz teh krajov s trebuhom za kruhom, edini oženjeni in oni kateri imajo svoje hiše smo še ostali in se v zimo s poulično karjo eno uro in pol daleč na delo. Toda, kakor se čuje, namenavajo zapreti še te rudnike, kateri sedaj obratujejo in potem bomo pa počivali. Sicer bi ne bil počitek še tako nezažljen, aki bi se moglo živeti tudi brez jela.

25. aprila je nesreča zadeila rojaka Jakoba Božiča. Ko se je nahajal po opravkih na Crosby, je žena šla nabirat regat. Doma je pustila otroke same brez vsakega varha. Nastal je ogenj, kateri je uništil vse popolnoma. Zgorela je oblike, denar in sploh vse. Ko je prišel domov je našla celo pol ure v vodi. S tem je star 12 let in najmlajši pa 1 let.

Božič niso drugega, kot to, kar so imeli otroci na sebi.

Za prvo silo smo preskrbeli tukaj živeči Slovenec in Hrvati.

Obračamo se pa še do drugih rojakov za pomoč za omenjeno nesrečno družino, katera se v resnici nahaja v največji stiski.

Tega rojaka nesreča obiskuje že dolgo časa. Lansko leto sta mu poginili dve kravi s teleti in kmalu nato pa en prešič. Nato je zbolela žena na influenzu in je ležala dva meseca. Sedaj mu je pa ogenj uništil vse, kar si je z krvimi žulji prihranil.

Radi tega se še enkrat obratom na vse usmiljene rojake, da prisluščite omenjenemu rojaku na pomoč in mu pomagajo, kolikor je le mogoče komu. Družina se nahaja v največji stiski posebno se v tej nezgodni draginji. Imena vseh darovalcev bodo prisobrena.

Vaskovršni darovi se z ujavo vzbujajo, ter vprašajo, kaj se želi.

Josip Vidic, Box 51,

Trommald, Minn.

Lincoln, Ill. — O delavskih razmerah je bilo že poročano in radi tega se mi zdi neumestno še enkrat poročati, ker ni vredno splošno omenjati. Delamo k včerjemu po dvoranji do 18 ur na tečaju. Neprostočasnih počitnic je mamo več kot si jih želimo.

Tukajšnje pevsko društvo

"Zarja Svobode"

je priredilo včeraj 27. aprila. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba še do-

njič, ali oni plavač je zanič, ki ne more izhajati brez njih. Kadar dobi tak plavač pri plavanju krč v nogi, si ne zna pomagati. Zato je treba pri navadnem plavanju poskušati, da je leva ali desna noga popolnoma mirna, med tem do se tempo plavanja nič ne spremeni. Temu se pričujo lelahko vodno, kjer je začetek potiski le pri dveh ali treh sunkih obdržati mirno nogo, kmalu jo bo lahko držal na daljši poti. Mnogo lažje je držati roko pri miru. Tudi srednje dober plavač se nauči prednosti v dveh ali treh tednih. Teh vaj človek ne pozabi nikdar, kadar jih zna perfektno, plavač s tem spretnosti gre brez skrbiv v vsako vodo. Seveda trdijo nekateri, da je že marsik dober plavač utonil. Ali resnično dober plavač ne more nikdar utoniti, to bi se moral še truditi. Ako res utone dober plavač, tedaj ga je zadela v vodi kopanjov.

Dobri plavači so skoraj vse iztrjen

KRI JE TEKLA V PARIZU.

(Nadsejanje s 1. strani.)
za zombi, drugače ne bo nikdar
več videl Amerike!

Ko so voditelji ljudskih množic sprevideli, da ni mogoče doseči ministrske palače, so pregovorili demonstrante, da se naj vrnejo na trg Republike in trg Bastille. Množica, pevajoča maršejo, je hitro napolnila trg Republike, ali tam so konjeniki zoper napadli demonstrante, in prvin so pomagali ognjegasei, ki so brizgal vodo v delavske vrste. Neki mladi fant je hitro zapri vodov v bližini in preplašeni ognjegasei so držali prazne cevi v rokah.

Tedaj se je dvignil v avtomobilu slep vojak in nagovoril množico z besedami: "Ne prevlajimo službo božjo v starem našem slovenskem jeziku, kakor sta to dešala naša apostelja sv. Ciril in Metod, a vsi ostali obredi naj se prevlajajo v narodnem jeziku, kakor je to z dovoljhem svete stolice že običajno v nekaterih škofijah." Pastirski list so škofje zaključili tako: "Opozarjam zlasti na eno dolžnost, ki jo Van nalaže kričanaka ljubezen: Že prej smo živel in živeli bomo odslej v novi naši državi pomešani z brati, ki govorijo z nami isti jezik, v katerih teče ista kri, ki so jedno z nami, ali niso iste vere, a to so naši bratje pravoslavni in muslimani. Tuja roka, tuje oblasti so znale postaviti marsikaj med nas, kar je povzročalo razdore med nami. Tudi tem našim bratom je treba, da izkazujemo iskreno svojo ljubav v besedi in dejanju. Sedaj smo ujedinjeni v svobodi v svoji državi, naj torej izgine vse, kar je med nas zasejal tujec, in molimo se Gospodu, da nas ujedini v popolni slogi in ljubavi, kakor je to bilo, ko smo sprejeli Kristovo vero sveto." — Ta pastirski list so podpisali vsi jugoslovenski škofje razen mariborskega drža potnika.

Jugoslovenski demokratični list na Cetinju. Na Cetinju je je izhajati list "Ujedinjenje" glasilo jugoslovenske demokratske skupine. V svojem programu naglaša list, da jemlje nase težko dolžnost ponavljati črnogorski način in mu dajati društveni in politični pravec. Velika narodna skupščina je odločila ujedinjenje Črnogora s Srbijo in odstavila kralja in dinastijo. S tem činom je Črnogora pokazala vsemu svetu, da je ona prva izmed jugoslovenskih pokrajin, ki je pohitela, da stopi ujedinjena s Srbijo, v veliko Jugoslavijo.

Muslimani na monarhijo. — Jugoslovenska muslimanska demokracija v Sarajevu je predela izdajati svoje glasilo "Jednakost". V svojem programnem članku pravi: "Stopamo pred javnost kot jugoslovenska muslimanska demokratska skupina. Prožeti smo z najglobljimi čustvi jedinstvene države vseh Jugoslovanov, osnovane na najširih načelih z monarhistično obliko in pod dinastijo Karagiorgjevićevi. Najvestnejšo bomo podpirali vseko delovanje za narodno jedinstvo in pobijali z vso resnobo vse separatistične težnje." — List urejuje Stepa Kolasica, bivši urednik "Srpske Riječi" Ahmed Alijagić, bivši urednik "Musavata", Osman Efendi Sikiric in E. Mašimović, bivši urednik "Jeni Musavata".

O rimskem in londonskem paktu. Poslanec Torre piše v "Currieri della Sera" o rimskem in londonskem paktu, da je londonski pakt nastal v času, ko še ni obstajal predpogoji, da avstroogrška monarhija razpadne. Takrat se je razpravljalo o teritorijalnih vprašanjih napram takratnemu sovražniku. Raditev se londonski pakt ni mogel ozirati na Jugoslavijo. Rimski pakt je zasledoval, da se osnuje taka država, da se z njim izključi z Jadranskega morja madžarski vpliv. Tako je duh obeh dogovorov različen. Glede teritorijalnega vprašanja rimskoga pakta je rekel, da ne vsebuje nič konkretnega, marveč je tam v principu izrečeno, da se rešijo teritorijalna vprašanja na mirovem kongresu po principu narodnosti in samoodločbe narodov, tako da se ne oiskodujejo vitalni interesi nobenega naroda.

Zračna pošta Zagreb-Belgrad. Med Zagrebom in Belgradom namenljajo napraviti stalno zračno pošto. Te dni je prvi zrakoplov odšel iz Zagreba v Belgrad. V avroplaju je bil kurir, ki je nesel saba vse vlaže v vesti Narodnega vijeća za vlado v Belgradu.

Ameriške vesti.

RAZPRAVA O MAROČANSKEM PROBLEMU V SPANSKEM PARLAMENTU.

Madrid, Špan. — Znano je, da se je Spanska vlada izogibala razpravi o maročanskem vprašanju v parlamentu, da tako prikrije težkoče, ki se pojavljajo pri reševanju tega problema. Levica je večkrat skušala zlomiť ta molk, da postavi vladno delo v tej zadevi v prave luč.

Sedaj je položaj drugačen, kajti maročansko vprašanje dobiva mednarodno lice in o njem se razpravlja na mirovni konferenci. Dolžnost španske vlade je, da politične hrani svojo pozicijo, in tako je španska vlada začela v položaju, da se ne more več izogniti diskusiji.

O maročanskem vprašanju so že dvakrat ali trikrat razpravljali v parlamentu in v svet so posredovali nazare, ki jih imajo stranke o tem vprašanju. Med španski političarji se zdaj vedno bolj odločno sliši glas, da je treba obiskane razprave o tem vprašanju. Voditelji političnih strank pravijo, da zadeva ne gre marimo Spanski, ampak se tiče vsega sveta, ker je postala mednarodna in je od rešitve vprašanja odvisna tudi bodočnost severne Afrike. Političarji pravijo, če Francija dobi popolno oblast nad Marokom, tedaj ima pod svojo oblastjo vso severno Afriko od Maroka do Tunisa ob meji Tripolitanije na vzhodu.

Francija zahteva odpravo mednarodnega pasa in da Tanger pride v njeno posest, ki je zelo važna luka ob vhodu v Sredozemsko morje.

Barcia je prvi sprožil maročansko vprašanje in špansko mednarodno politiko v parlamentu, ko se je dotaknil potovanja grofa Romanonesa v Pariz, da govoril s predsednikom Združenih držav, francoskim ministriškim predsednikom in drugimi merodajnimi faktorji. Barcia je povdral, da je važno izvedeti, če je potovanje imelo uspeh ali neuspeh. Dejal je, da je prevladovalo veliko navdušenje, ko je grof Romanones odpotoval v Pariz, po njegovem povratku pa nihče zinil besedice. Barcia je govoril po tej kritiki o važnosti lige narodov za španske gospodarske probleme.

Odgovoril mu je grof Romanones, ki je povdral, da mu je težko govoriti jasno o tako delikatni vprašanju, da Španska ni bila pred vojno osamljena in je imela popolnoma določen načrt, odprt z Anglijo in Francijo. Prišla je vojna in voditelji konzervativcev so mislili, da najboljše služijo interesom Španske, če dejela ostane popolnoma neutralna. Odgovarjal mu je zopet Barcia, toda debata ni prinesla nobene jasnosti za maročansko vprašanje.

Wilson je imel pojasčano stražo. Pariz, 2. maja. — Po vsej republiki je včeraj počivalo delo. V Buenos Airesu je bil ustavljen ves promet, tovarne in prodajalne so bile zaprite in časopisi niso izšli. Delaveci so priredili velikanske obhode in javne shode. Oblasti so imele pripravljeno vojaštvo, toda nemirov ni bilo.

VLOMILCI SO PODTAKNILI OGENJ.

Chicago, Ill. — Profesionalni vlomilci so vlomlili v pisarniške prostore Dietzen kompanije, da izpraznijo blagajno.

Nočni čuvaj je slišal razstrelbo, s katero so vlomilci razstrelili blagajno, toda trenotek kasneje je že plamen udaril iz poslopja, ki se je kmalu razvil v požar.

Skodo, povzročeno po ognju, je bilo na \$75,000.

V poslopu sta dve blagajni. Vlomilci so odprli samo eno, v kateri je bil le papir. Bili so na delu pri drugi blagajni, v kateri je bilo več tisoč dolarjev v gotovini, ko jih je presenetil čuvaj Gus Solberg.

MAJNIŠKE DEMONSTRAЦИЈЕ.

(Nadsejanje s 1. strani) nim namenom, da povzroči prete.

Naslednjaj lajtnanta na demonstrante je izval splošno rabuko. Prišla je policija na tice mesta in hoj je postal kmalu splošen.

Druga rabuka je nastala na Eu-

kliški cesti, ko je policija naskočila demonstrante, ki so se zbirali,

da napravijo pohod po mestu.

Do tretje rabuke je prišlo na Public Square, ko je lajtnant John Hardy stopil na govorniški

oder in zahteval, da dva vojaka

odstranita rdeči znak s prsi.

Vojaka sta zahtevali odkritila in na-

nastala je rabuka, v kateri je bilo

oddanih več strelov.

Po poročilih je bil v teh rabu-

kah en civilist ustreljen, trije pa-

civilistov je ranjenih: koliko je

ranjenih civilistov, pa še ni do-

gno. Gotovo je število ranjenih

civilistov večje kot polovljajev.

trgu. Na ta način bodo tovarnari dobili popotnoma pod svojo oblast trg bombaža in kontrola nad trgom bo ravno taka, kakršno izvajajo velefruge nad Živelem.

Nova družba se je organizirala z glavnim \$20,000,000, poleg pa misli izdati še za \$15,000,000 za dolžnice, ki bodo nosile po šest od sto obresti in postanejo zrele po 50 letih.

Ta ogromni kapital, ki ga namenljajo tovarnari vložiti v podjetje, dokazuje jasno, kaj je cilj teh tovarnarjev.

Skladišče za bombaž zgrade v severnih in južnih državah.

FILIPINCI ZA SAMOSTOJNOST.

Washington, D. C. — Kakor zahtevajo vsi narodi, svojo samostojnost, istotako zahtevajo tudi prebivalci na Filipinskem otočju.

Agitacija se vrši za dalj časa in vedno in vedno izhaja razne rešoljice v javnosti, v katerih pojasnjujejo ljudstvu razmere na Filipinskem otočju in za koliko časa so vzele Združene države nadvlado na teh otokih.

Ko so Združene države okupile te otroke, so se izrazile, da bodo toliko časa imele vso upravo na teh otokih, dokler ne bo ljudstvo zrelo za samovlado.

Sedanji governer na teh otokih, se istotako zadovoljivo izraža o filipinskem ljudstvu in povdavja, da je ljudstvo že zrelo za samovlado. Vsi prebivalci so zelo nadarjeni in se hitro izobražujejo. Radi tega je še on priporočil pri vladnem oddelku, da storiti v tem oziru, kak definitiven sklep.

PODMORSKI KABEL SE VRNE VRSNIM LASTNIKOM.

Washington, D. C. — Glavni poštar je naznani, da je priporočil predsedniku, da se pomorski kabel vrne privavnim lastnikom.

V svojem poročilu pravi, da so vojne razmere skoraj popolnoma prenehale in da je odpravljen črni list za vso svetovno gospodarstvo.

POZOR! — Vas privabilo podpisati v stverti, ki se izteče gl. invirovalnega odbora in jednorazni opis, naj se podlisti na naslov: John Verderbar, 2857-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse nadzorne komisije podajo na naj podpisijo Paul Berguer, tajnik bolniške skupine.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John Ambrožič, 418 Pierce St., Elyria, Ohio.

Vse privabilo podpisati v gl. invirovalnem odboru na naj podpisijo John

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Poletki spisal Sienkiewicz. — Poslovni Podravski.

V tem hipu oni človek dvigne glavo in gospod Zagloba vidi, da ni Bohun, maverč stotnik Holodij, katerega je spoznal že v Čehrini, ker ga je videl pri Bohunu.

"Fantje!" rekel je Holodij, "vi ne spite?"

"Ne, oče, akoravno smo močno trudni. Čas bi biti zameniti nas."

"Tako vas zmeni. Ali vam pa ni zbežal omišljaj?"

"Oj, oj! Brž ko ne je umrl, zakaj še gauil se ni."

"Zetl omisljaj je. Poglejte no, kaj se godi ž njim. . . on, verjmite, podkopljite celo steno. . ."

"Tako, tako!" odgovori nekoliko molojev, stopivši k hlevskim vratom.

"Vzrite tudi s stropa nekoliko sens. Treba drgniti konje! Z vzhodom odrinemo!"

"Dobro oče!"

Zagloba urno popusti svoje mesto pri strešni luknji ter gre nazaj k predoru na strop. Ob enem ali začakniti hlevska vrata in korake molojev po raztrošenej slami. Sreč mu je bilo kakor kladivo v kosačnicici; roka je stiskala sabljin držaj; pridružil se pa je, da se da rajše spaliti s hlevom vred, ali razsekati na kosce, predno bi se dal živ vjeti. Pričakoval je, da moloje začno vsaki hip grozno kričati, pa motil se je. Slišal je, kako so bestjali nekaj časa po hlevu, napisled se oglasili eden:

"Kdošen zlod je to? Ne morem ga najti! Saj smo ga vendar tu le sem vrgli!"

"Nemara vendar ni duh! . . . Ukreši ognja, Vasil, ker tu je temno, kakor gozd."

Nekaj časa so molčali. Vasil je brž ko ne izkal gobo in kresilo; med tem pa začne klicati drugi glas potihoma:

"Gospod plemič, oglasi se!"

"Kako še? poljubi psa v uho!" zamomila Zagloba.

Med tem začuje Zagloba udarec kresila ob kremen; za tem se vsujejo iskre, ki osvetljijo temni hlev in glave Kozakov.

"Ni gal nikjer ga ni!" klicali so skrbi-polni glasovi.

Jeden molojev skoči k vratom.

"Oče Holodij! Oče Holodij!"

"Kaj hočeš?" vpraša stotnik, približavši se k vratom.

"Laha ni več!"

"Kako, da ga ni!"

"Vgremil se je v zemljo! Ni ga nikjer. O, Gospody pomiluj! Iskali smo ga z luhajo, — toda ni ga nikjer!"

"Ni mogodel Ali je zbežal, ali kaj? Ste mar zaspali!"

"Ne oče, mi nismo spali. Iz hleva ni navel na zelo stran."

"Tiko boste, ne budite atamana! Če ni šel iz hleva, pa mora nekje biti. Ali ste iskali povsed?"

"Povsed."

"Tudi na stropu!"

"Kako bi mogel zlesti na strop, ker je bil avesar?"

"Bedak. Če bi si ne bil raztrgal vezi, bi bil takoj. Pojdite ga na stropu. Ukrešite ogenj!"

Pojdite ga na stropu. Ukrešite ogenj!"

Zopet se vsujejo iskre. Novica, da je Lan učel, se kmalo razširi med Kozaki na dvorišču.

Vsi so začeli se gostiti v hlev; slišali si nagle korake, urna vprašanja, pa še urnejše odgovore. Nastesti so se krizali, kakor meči v boju.

"Na strop! Na strop!"

"Čuvajte od zunaj!"

"Ne budite atamana, ker drugače bo gorje!"

"Lestve ni."

"Prinesite drugo."

"Ni je nikjer."

"Skoči v hajo, če mar ni tam!"

"O, prekleti Lah!"

"Zlezite na strehu in od tam na pod!"

"Ni mogodel, ker je podbita z deskami!"

"Pejsa duda! Potegnil je lestvo za seboj!"

Prinesite sulice!" zakliče glas stotnika Holodija.

Molojevi so skočili po sulice; drugi pa so se zdeli uskrati proti stropu. Medla dnevna svitloba je do začela svitati skozi hlevska vrata, ki je jugi, osvetlila predor na stropu, pri katerem je stal gospod Zagloba.

"Nu, gospod plemič!" oglaše se glas. "Spusti lestvo in zlezti dol! Saj nam itak ne uideš . . . demu bi delal po nepotrebnem trud . . .

Tišina.

Moder človek si, torej zlezek dol prostovoljn. Dober človek si."

Tišina.

"No, tako zlez, če ne, ti potegnemo kožo z glave ter te vršemo z butico navzdol na guoj!"

Gospod Zagloba pa je ostal kakor poprej glib na grožnje, kakor na dobrikanje ter sedel v temi, kakor jazbec v jami, pripravljal se na vporno brambo. Samo sabljo je stiskal čedalje modneje ter nekoliko sopihal in moil tih odenščak.

Med tem so prinesli molojevi sulice, zvezali po tri skupaj ter jih postavili z ostrinami kvíčko. Zagloba je že nameraval jih pograbiti ter poteguti kvíčko, toda pomislil je, da je nemara streha preniski in hi jih ne mogel potegniti do kraja. Sicer pa bi kmalo prinesli druge.

Med tem se je hlev vedno bolj polnil s Kozaki. Eni se svetili s smolnicami, drugi so donašli različne droge in lesteve od voz ter jih v nagneti vezali z jermenom, ker po sulicah ni bilo mogli plesati. Napisled so se našli taki, ki so šli kvíčko "daj pojdem", kljče nekoliko glasov.

"Potekaft, da naredi lestvo!" odvrne Holodij.

"A kaj škodi oče, če poskusimo po sulicah?"

"Vasi je zlez; on pieza kakor maček."

"Pa poskus!"

Tovariši se začnejo norčevati.

"Le previdno! On ima sabljo, glavo ti odseč — bol vide!"

"Za glavo te pogradi, potegne k sebi ter polomi kosti, kakor medved."

Vasil se ni dal prestrašiti.

"On ve!", reče, "da će se me le s prstom dotakne, bode mu slab predlog od atamana, kakor od vas, bratje."

Te besede so bile neka grožnja za gospoda Zagloba, ki je sedel tiho ter se ni niti gani.

Kozak pa, kakor je to že nevada med vojaki, so postali kmalu "židane volje", ker vse potjetje jim je bilo mikavno.

"Bo saj eden tepec manj na belem svetu", rogoajo se Vasilu.

"On ne bo premisljeval, koliko mu plačamo za twojo glavo. Je pogumen Poljak!"

"Ho, ho! Pri vsem tem pa je še čarovnik!

Zlodi ve, v koga vse se je tam že spremeni. Lahko, da namesto njega pogradi samega zlodja za roge."

Vasil, ki je že pljunil na roke ter hotel piezati, nenadoma obstoji.

"Na Laha pojdem", de "toda na zlodja — ne!"

Med tem so pripravili testvo ter jo pristavili k predoru. Vendar se je dalo le slab hoditi po njej, ker se je šibila in se tanki klini lomili pod nogami. Prvi poskusi zlesti kvíčko sam Holodij.

"Ti vidiš, plemič, da se ne želim. Ce si sklenil trdrovratno sedeti tam gori, pa sedi, samo braniti se ne smeš, ker mi te dobimo, ko bi tudi imeli ves hlev razkropati. Ne budi neumen!"

Napisled je njegova glava že dosegla strop ter začela lezti kvíčko. Naglo pa razvija sablja. Kozak grozno zakriči, omahnje ter pada med moloje z razbito glavo.

"Kolji! Kolji!" zakriče molojevi.

V hlevu nastane strašna zmelenjava in krik, vmes se sliši gromči glas Zagloba:

"Ha, lopovil, . . . človekošči, . . . tepej! do poslednjega vsa potolčem, grintavi espini! Pomnili boste mojo viteško roko. Potrebuješ ljudi ponosni napade, v hlev zapirate plemiča! tolovaji! V dvoboj z menoj, če tudi po dva naenkrat. Pojdite na gori, toda butice pustite na gnoju, ker jih posetem, kakor sem živ."

"Kolji ga, kolji!" kričijo molojevi.

"Hlev zapalimo."

"Jaz ga sam zapalim, pasji sinovi, z vami vred!"

"Plezajte, po več naenkrat!" zakriče star Kozak. "Držite lestvice! Podpirajte jo s kopji! . . . Zakrijte si glave s snopji! . . . Moramo ga dobiti."

S temi besedami sam prvi leže kvíčko in žnjim vred že dva tovarista. Lestva se še bolj tisti in eveski lomijo, pa okolo dvajset rek jo je podprtlo s sulicami. Drugi pa so utuknili kopja v predor, da bi z drogovni oviral zabiljne udarce.

Cez minuto so tri nova trupla pada na glave spodaj stoječim.

Gospod Zagloba je rjovel kakor bival ter bruhal take kletve, kakoršnih še ni skial "svet, pred katerimi bi se bili brž ko ne zgrozili". Šudi Kozaki. Ko bi jih ne bila vedno bolj v bolj grabi la jeza. Eni so prebadali s sulicami pod, drugi vpenjali se kvíčko po lestvi, dobro znajoč, da jih čaka gotova smrt. Naglo nastane pri vrati krik, in v hlev pridrvi Bohun.

Bil je brez čapke, v samic bregušah in srajci; v roki je imel sabljo, iz oči mu je švigel plen.

"Skozi streho planite nanj!" je kričal. "Odtrgajte deske ter vjemite živaga!"

"Prokleti capin!" zarjoje Zagloba, "pojni sem, da ti odsečem nos in ušesa; glave ti ne vzem, ker pripada rabelju. Kaj plasljivev! Sedaj si se zbil! Zvezite mi tega lopova in prizancete vam hočem! Nu, kaj je s teboj, židovska kiklja! Pojdji semkaj, ponudi svojo butico nad strop! Pojstim te tako, da nškdar več ne pozabis!"

Med tem sliši, da že ropotajo deske na strehi. Brž ko ne so moleje spazili na njo in sedaj že trigali planke. Zagloba, to slišati, se zelo prestraši.

Toda strah mu prida poguma in srčnost.

Skočim v kot in tam poginem, če ne bo drugače," misli si.

V tem hipu pa se začne na majdani razlegati streli in ob enem plane nekoliko molojev v hlev.

"Oče, Bohun!" kriče, "pridi kmalo!"

Zagloba v prvem hipu ni vedel, kaj je. Pogleda skozi predor navzdol ter vidi, da ni nikogar več tam. Tudi ropot na strehi utihne.

"Kaj je? Kaj se je zgodilo? zakliče glasno." Ha že vem! Zaglati hočejo hlev, pa streljajo v strebo s samokresi."

Med tem nastaja zunaj ropot in krik čedalje stražnje. Streli se je mešal s tuljenjem molojev in brenketom železa. "Bog, to je bitka!" misli gospod Zagloba ter skoči k strehi.

Zagledavši, kaj se godi, je Zagloba onemel veselja.

Na majdani je bila bitka, ker je nekdo na padel nadomema Bohunove Kozake. Ne pričakani napad osupne Kozake, obkoljeni od vseh strani, sekani z meči in poravnani s konjakimi prsi k plotu, so kupoma padali, nezmožni skoraj misiliti na brambo. Vojaki v rudečej opravi, sekajoč obupneje in preganjajoč ubedljive, morili so jih brez usmiljenja, da niso imeli časa postaviti se v bojni red, niti zasesti konj. Branile so se samo posamezne trume; mnogi so pometaли kopja in sablje, pritiskali se pod plot ali plezali in skakali čezenz; drugi so drvili h konjem, pa bili pobiti poprej, predno so vtegnili dosodi streme; tisi pa so grozno tulili. Nesrečenem se je zdelo, da je sam knez Jarema planil neprisakovano na nje, kakor ore, in jih mandra se svojo težo. Krik zmagovalev, življanje sabelj, pok strelov so jih preganjali kakor burja: "Rožite se, ljudje!" razlagajo se od vseh strani. "Bij! Pobjij!" odgovarjajo jim napadniki.

Med tem se je hlev vedno bolj polnil s Kozaki. Eni se svetili s smolnicami, drugi so donašli različne droge in lesteve od voz ter jih v nagneti vezali.

Gospod Zagloba pa je ostal kakor poprej glib na grožnje, kakor na dobrikanje ter sedel v temi, kakor jazbec v jami, pripravljal se na vporno brambo. Samo sabljo je stiskal čedalje modneje ter nekoliko sopihal in moil tih odenščak.

Med tem so prinesli molojevi sulice, zvezali po tri skupaj ter jih postavili z ostrinami kvíčko. Zagloba je že nameraval jih pograbiti ter poteguti kvíčko, toda pomislil je, da je nemara streha preniski in hi jih ne mogel potegniti do kraja. Sicer pa bi kmalo prinesli druge.

Med tem se je hlev vedno bolj polnil s Kozaki. Eni se svetili s smolnicami, drugi so donašli različne droge in lesteve od voz ter jih v nagneti vezali.

Gospod Zagloba pa je ostal kakor poprej glib na grožnje, kakor na dobrikanje ter sedel v temi, kakor jazbec v jami, pripravljal se na vporno brambo. Samo sabljo je stiskal čedalje modneje ter nekoliko sopihal in moil tih odenščak.

Med tem se je hlev vedno bolj polnil s Kozaki. Eni se svetili s smolnicami, drugi so donašli različne droge in lesteve od voz ter jih v nagneti vezali.

Gospod Zagloba pa je ostal kakor poprej glib na grožnje, kakor na dobrikanje ter sedel v temi, kakor jazbec v jami